

ŠVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVII (41)

Štev. (No.) 20

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

2. junija 1988

Izhodišče demokratske preosnove

Kot znano, je „Časopis za kritiko znanosti“, ki izhaja v Ljubljani, objavil pred nekaj tedni v posebni številki „Gradivo za slovensko ustavo“.

Osnutek ustavnega besedila, ki že v prvi vrstici poudari, da temelji na „svetosti življenja in človekovega dostojanstva“, ter izhaja iz „temeljnih človekovih pravic in državljan-skih svoboščin... pravice naroda do samoodločbe“, pa iz „...zgodovinskega dejstva, da smo Slovenci z lastnimi močmi izoblikovali svojo narodno samobitnost in uveljavili svojo državnost“, predstavlja brez dvoma pomemben političen dokument ter morda celo zgodovinski mejnik.

Ko je bil pred leti na tem mestu ob razpravljanju prof. Franceta Bučarja „Federacija ali konfederacija“ (Nova revija, 39-40) objavljen članek z naslovom „Stična točka“, je bilo v njem med drugim zapisano: „Če hočemo gledati v slovensko bodočnost skupno, čeprav pod različnimi vidiki, potrebujemo vsaj skupno izhodišče. Le tako moremo ljudje, ki spoštujemo drug drugega svobodo, vzajemno iskati načinov za obrambo in razvoj skupnih koristi... Dovolj je, da se med Slovence vrne spoštovanje do človeka, do njegove enkratnosti in različnosti ter da je to spoštovanje zakonito zagotovljeno.“ (Svobodna Slovenija 6. 2. 1986)

To „skupno izhodišče“ je dobilo v ustavnem gradivu, ki so ga pripravili člani Društva slovenskih pisateljev in Delovne skupine za ustavnost pri slovenskem sociološkem društvu, konkretne in upanja polne obrise.

Gradivo za slovensko ustavo je sestavljeno iz treh delov, in sicer iz Predgovorov, iz Uvodnih razlag ter

iz Tez za ustavo republike Slovenije, ki predstavljajo konkretni ustavni predlog. Vsak od teh delov je vreden posebnega in podrobnega študija ter odkrite debate. To bo priložnost, da se osvetle nakazana vprašanja pod različnimi strokovnimi in načelnimi vidiki ter izpolnijo vrzeli, ki so verjetno posledica razmer, v katerih je Gradivo izšlo.

Zaenkrat bi opozorili le na nekatere temeljne smernice, ki so jih povzeli v Predgovoru Tone Peršak, Dimitrij Rupel ter Janez Menart, in ki so bile očitno nekako vodilo mislecev pri oblikovanju ustavnega predloga.

Tone Peršak poudarja, da morajo ustavne teze „izhajati iz pravice naroda do samoodločbe in do države in iz njegove potrebe po politični, gospodarski in kulturni samostojnosti, iz težnje po dejanski demokratičnosti, pluralizmu, civilni družbi in pravni državi, kar je vse v skladu z zgodovinskimi težnjami in sanjami slovenskega naroda.“

Ostala dva pisca Predgovora pa zaključujeta svoje utemeljitve tako: „Teze izhajajo iz predpostavke o dozorelosti slovenskega naroda, da sprejme svojo lastno ustavo, ki ne bo derivat niti sovjetske niti jugoslovanske. O tej dozorelosti ne pričala le zgodovinska, ampak tudi današnja zveza demokratičnih slovenskih političnih sil, ki jih je mogoče povezati z gibanji za nacionalno, politično, družbeno-ekonomsko, kulturno-intelektualno, generacijsko in spolno demokracijo; ter z njihovimi opredelitvami za tržno ekonomijo, civilno družbo in pravno državo. Teze izhajajo iz samoodločbe slovenskega naroda, na podlagi katere se Slovenci dogovarjajo o skupnih zadevah z drugimi narodi...“

Slovenska ustava naj torej izhaja predvsem iz duha, ki ga izražajo naslednja načela:

- politični pluralizem, brez vodilnosti katerekoli stranke;
- družbeni odnosi... ki temeljijo na spoštovanju individualne in narodne osebe...;
- kultiviranje in intelektualizacija dela;
- nacionalna suverenost in enakopravnost;
- ločitev zakonodajne, sodne in izvršne oblasti.“

Če primerjamo gornja načela z osnovnimi zahtevami, ki jih je poudaril v imenu demokratične emigracije Slovenski narodni odbor ob različnih priložnostih in tudi v „Pozivu“ julija 1986. leta, pa s programskimi izjavami demokratičnih političnih strank v zdomstvu, smemo upravičeno upati, da stojimo res pred novim demokratičnim izhodiščem slovenskega naroda.

Teze za ustavo Republike Slovenije niso stavljene pred plebiscit, kjer bi se morali izrekati za ali proti. Zaenkrat nudijo vsem svobodno mislečim Slovincem priložnost za demokratično debato, to je za praktično šolo slovenske demokracije. V takem svobodnem razgovoru naj bi bilo dopolnjeno in pojasnjeno vse, kar ostaja v Tezah nedognanega, v upanju, da pri tem ne bo trpela osnovna usmerjenost predloga pa tudi ne jasen in zgoščen slog, ki je ena od njegovih odlik.

Vendar celo v hipotetičnem primeru, da bi se bilo treba odločiti, zaslužijo „Teze“ kljub razumljivim pomanjkljivostim vso podporo, kajti stoji na zdravih temeljih. Na njih bi bilo mogoče zagotoviti slovenskemu narodu svobodno in odgovorno rast, kar predpostavlja pravičen pogled na našo skupno preteklost in trezno presojanje prihodnosti.

Vendar tudi „Gradivo za slovensko ustavo“ pušča še neodgovorjeno tisto vprašanje, ki si ga menda stavljamo vsi svobodoljubni Slovenci ob branju in pisanju predlogov o družbeni preureditvi med nami: Kako se bo to zgodilo?

Čeprav na to vprašanje konkreten odgovor še ni mogoč, kažejo znamenja časov, da so rešitve, na katere so nekateri še pred leti gledali kot na utopijo, danes že v območju možnega in da se bližajo v vedno jasnejših oblikah nepričakovano hitro trenutku, ko bodo postale predmet odločitev.

Vse kaže, da nas Slovencev tokrat razvoj dogodkov ne bo našel neosveščeni in nepripravljeni. Zavedamo se, morda z večjo jasnostjo kot kdajkoli prej v zgodovini, da je „bodoča stvarnost odvisna od pravičnosti sedanjih razmišljanj in od prepričljivosti sanj, ki so jih spočele.“

Marko Kremžar

OB ROBU

V Srbiji je beograjski „Komite za obrambo svobode mišljenja“ poslal javno pismo jugoslovanskemu parlamentu, v katerem ostro kritizira nacionalno politiko jugoslovanskega režima. Ljudstva Jugoslavije so namreč nezadovoljna, ker jim primanjkuje resnične enakopravnosti in možnosti za svobodno nacionalno razvijanje. V glavnem se nanaša na položaj Srbov, ki živijo izven srbske

Finance v Jugoslaviji

Ekonomska kriza v Jugoslaviji je vsak dan hujša, ljudje živijo vsak dan slabše, vlada pa daje vsak dan hujše ukrepe, ki pa ne morejo pripeljati nikamor, kajti baza — enopartijski sistem in samoupravljanje (po partiji seveda) mora ostati nespremenljiva, kakor je dejal partijski sekretar Jugoslavije 28. maja na kongresu ZKJ.

Na tej podlagi je vlada izdala sedaj nekaj ekonomskih ukrepov, ki so prinesle preplah, jezo med ljudi — kaj pa bo v prihodnosti, noben ne ve, čeprav je zelo verjetno — kot je dejal Krunica —, da bodo izbruhnili socialni konflikti, če ne tudi politični upori.

V kratkem povedano, je vlada devalvirala dolar za 24%, tako da sedaj velja 1922 dinarjev. Obenem je masovno podražila vrsto konsumnih predmetov ter uslug od 30 do 40%; npr. nafta 36%, elektrika 31%, vlake 38,5% in premog za 30%. K temu pa je osvobodila cene, da se ravna po svobodnem trgu. Pri tem je skoraj 80% proizvajalcev oznanilo,

nove višje cene. A plače so ostale zamrznjene pri starih cenah, kar pomeni padec kupne moči vsaj za 30%.

Inflacija gre sedaj v 170% letno, imajo 21 milijard dolarjev zunanega dolga in 15% brezposelnosti.

Lani so imeli v Jugoslaviji 1600 stavk, v katerih je sodelovalo kakih 300.000 delavcev. Življenjski standard je od leta 1980 padel za tretjino.

Sekretar ZKJ Krunica je priznal, da pričakuje težke socialne konflikte, pozival k enotnosti, a obenem napovedal „striktno planifikacijo tržnega gospodarstva“, in izjavil, da Zveza komunistov še dalje brani enopartijski sistem in so v se prvo prošnje ali zahteve po novi ustavi, ki naj bi bila posneta po zahodnih zgledih, „dejansko protirevolucionarni“.

Kot kaže, se v vrhu partije in vlade še niso nič naučili. Kot pravi Krunica, morajo iti „po Titovi poti“. A kam?

VETRINJSKA TRAGEDIJA pred sodiščem!

Grof TOLSTOY brani izdano domobransko vojsko.

Podprimo ga!

Darujte v Tolstoyev sklad!

IZ PISMA IZ SLOVENIJE

Zanimiva je bila oddaja v avstrijski televiziji 1. aprila pod naslovom „Weniger Marx, mehr Markt“ — manj Marxa več trga. Ujel sem delček iz Slovenije z izjavami, kakor jih kljub začetemu razvoju doslej še nisem slišal. Naj napišem svoje vtise po spominu:

„Vršil se je razgovor v uredništvu Nove revije. Tam je neki urednik, čigar imena se žal ne spominjam, v brezhibni nemščini poudarjal zlasti gospodarsko plat vprašanja. Med drugim je rekel: ‘Mi smo že zelo daleč od pojmovanj v ostalih delih države in se bolj navezujemo na zapad, predvsem na naše sosede Avstrijo in Zg. Italijo. Vemo, kaj moramo producirati, da gremo z uspehom v eksport: 1. proizvajati stvari, ki jih mednarodni trg zahteva; 2. kvaliteta izdelkov mora biti konkurenčna; 3. enako tudi cena. tega pa ni mogoče delati, če ima nad vsem svojo roko Partija, ki onemogoča svobodno gospodarjenje po

pameti. Nujno bi bilo potrebno ustvariti dvo- ali večstrankarski sistem. Očitajo nam, da smo pod tujim vplivom, torej, da smo izdajalci. To je vsekakor smešno, saj ne rabimo nobenih učiteljev iz inozemstva. Vse smo na lastni koži občutili in najboljše vemo, kaj nam je treba in kako moramo delati.

Slovenci tvorimo 8% celokupnega prebivalstva, pa ustvarjamo 25% izvoza. Naša življenjska sposobnost je torej dokazana.“

Vprašanje je seveda, kako bo šlo to naprej, saj imajo komunisti starega kova še vedno velik vpliv. Vendar gre ljudem vedno slabše in partija tu ne more prinesiti izboljšave, torej bo morala popustiti. Finančno je Jugoslavija na koncu. Mednarodna banka pa stavi trde pogoje za eventualne kredite. Upajmo, da bo sčasoma prišlo do tega, da bodo v Jugoslaviji delali po pameti in ne po Marxovih naukih.

državne povezave; itd.“

Notranji minister Hrvaške republike (Vilim Muć) je odgovoril srbskim pisateljem in zagovarjal stališče sedanje hrvaške vlade.

Seveda pa predstavljata hrvaški notranji minister in srbski pisatelj dveje osnovno različnih svetov v današnji Jugoslaviji.

Agencija APA poroča iz Dunaja, da so avstrijske oblasti sklenile, da bodo prošnje za dodeljevanje azila reševale hitreje, kakor dosedaj. Poljskim in madžarskim beguncem ga bodo podelile že v nekaj dneh. Dosedaj je namreč tak postopek trajal do dveh let. Notranje avstrijsko ministrstvo pričakuje, da bo v letu 1988 prišlo v Avstrijo okrog 30.000 političnih pribežnikov.

Masivni napadi Beograda

Tako je pripisal Carl Gustav Ströhm pod sliko „Pri zlati ladjici“ iz Ljubljane, katero je priobčil časopis Neue Vorarlberger Tageszeitung letošnjega 29. aprila. V članku, ki je sledil, omenjeni časnikar poroča o razmerah v Sloveniji. Med drugim omenja „dramatični poziv“ designiranega predsednika slovenske republike Janeza Stanovnika, v katerem le-ta priporoča svojim rojakom, naj bodo umirjeni v svojih zahtevah po večji demokraciji, ker — tako pravi — se sedaj dogodki v Sloveniji prav tako razvijajo, kakor so se leta 1968 na češkoslovaškem. „Naša odgovornost pa je, da se ne bo tako končalo, kakor se je takrat v Pragi!“ — svari.

Pri tem se pa Stanovnik ne nanaša na morebitno vkorakanje sovjetskih čet na slovensko ozemlje, pač pa na intervencijo Beograda in drugih jugoslovanskih republik, saj so se na zadnjem zasedanju komunistične partije v Beogradu dogodili množični napadi na politično vodstvo Slovenije. Slovanskim komunistom namreč očitajo — zlasti v Srbiji, Bosni-Hercegovini in Črni gori, da dopuščajo „antisocialistično delovanje“ in verjetno celo tajno podpirajo gibanja, ki stremijo po dejanski ločitvi Slovenije od ostale Jugoslavije.

Krogi komunistov in delno tudi vojaštva, predvsem pa stari partizani, so namreč ogorčeni zaradi objav nekaterih slovenskih publikacij — proti jugoslovanski vojski in splošni vojaški obveznosti. Predvsem pa so razburjeni zaradi članka v ljubljanski „Mladini“, v katerem zahtevajo mladi Slovenci odstop jugoslovanskega obrambnega ministra in vključitev slovensčine v občevalni jezik jugoslovanske armade, kjer se je dosedaj uporabljala le srbsčina.

Šef slovenske komunistične partije, Milan Kučan, ki je bil tarča kritik svojih beograjskih tovarišev, je — da bi omilil zaostreno stanje — javno zatrjeval, da med slovenskim ljudstvom in jugoslovansko armado ni nesporazuma, ker v Sloveniji ni „protivojaškega nastrojenja“. Poleg tega pa naj bi bil „socializem sinov“, ki je seveda drugačen, kakor pa je bil „socializem očetov“ — že v defenzivi. Vendarle omenja, da med partijo ter slovensko opozicijo dialog več ne obstaja, ker se naj bi že pričel „boj za oblast“.

Povod za neugodje gotovih slovenskih krogov, predvsem za zahtevo centralne vlade po gotovih ukrepih proti Slovincem, pa naj bi bil članek Slovenca Zorana Poliča v beograjskem časopisu „Politika-Ekspres“, v katerem piše, da „v Sloveniji danes že ne vemo, kdo še zagovarja principe Titove dobe in kdo je proti njim. Slovenska partija in vodilni gremiji naj bi ‘koketirali’ s parolami opozicije,“ kot npr. z zahtevami po pluralističnem, civilnem, večstrankarskem sistemom.

Dva vodilna politologa Slovenije in Hrvaške pa v ljubljanskem tedniku „Teleks“ že svarita Slovence zaradi morebitne ofezive protireformističnih sil jugoslovanske partije.

Ljubljanski univerzitetni profesor Bogomir Kovač napoveduje: Leto 1988 bo odločilno leto — ne samo zaradi zamenjave raznih osebnosti, temveč predvsem zaradi naraščajoče socialne krize. Kombinacija socialne krize in nacionalnih konfliktov bo vplivala uničujoče — postrlji se bodo notranjepolitični spopadi v smislu „kosoviziranja“ gotovih jugoslovanskih predelov, vključno Slovenije.

D-ova.

SPOMINSKA PROSLAVA

žrtvam revolucije in druge svetovne vojne

V NEDELJO, 5. JUNIJA, OB 16. URI V SLOVENSKI HIŠI

SLOVENCİ na KOROŠKEM

Dr. Hornböck-zlatomašnik

Dne 8. majnika je daroval svojo zlato mašo v romarski cerkvi v Podgorjah v Rožu prelat dr. Janko Hornböck.

Slavljenec se je rodil in je doraščal ter preživel svoja študentska leta v Šentjanžu v napodno zavetni in verni družini.

Dne 24. aprila leta 1938 je daroval svojo prvo sv. mašo v domači cerkvi. Kot novomašnik je gledal težkemu času v oči; začel se je zatiranje našega naroda in vere. Kakor več duhovnikov je bil tudi on preganjen iz domačega kraja. Dobil je v oskrbo mestno faro Wolfsberg v Labotski dolini. Srečno je preživel vojno in se vrnil nazaj v Podgorje, kjer je že prej na kratko deloval. Tam deluje še danes, tam je dosegel visoko duhovniško čast, postal je prelat in dosegel 50 let svoje duhovniške službe.

Gotovo največje zasluge pa si je pridobil s svojim delom pri celovški

Mohorjevi družbi. Kmalu po vojni jo je spet oživel, da je nadaljevala svoje že stoletno delo. Postal je njen predsednik in jo dvignil v zavidljivo višino. V njeni založbi so izšla številna dela, koledarji itd., ki so se širila po vsej Koroški pa tudi po vsem svetu med izseljence in begunce.

V založbi Mohorjeve v Celovcu je izšla vrsta knjig, ki so jih napisali tudi naši slovenski pisatelji v Argentini. Kot prva v vrsti Večernic je bila Gor čez izaro... pa dela Filipa Žaklja, Arka, Osojnika, itd. Pa še Mauser! Za vse to delo se moramo zahvaliti tudi zlatomašniku, ki je tako pokazal veliko ljubezen za nas.

Zato se mu tudi v imenu vseh Slovencev v Argentini zahvaljujemo in mu k jubileju iskreno čestitamo. Naj bi še dolgo budil in vzgajal Koroško in vso Slovenijo, tudi našo to stran morja.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

be. „Ko boste vi odšli, glejte, da ga ne boste pozabili.“ je Alfonsina opomnila Tatu Bore v svojem programu in s tem posebej željo precejšnjega dela argentinskega življa.

IN PRORAČUNI?

Dejansko računajo, da bo inflacija meseca maja dosegla 16%, kar predstavlja letno inflacijo 500%. To je prvi dokaz Sourouillovega poraza. Drugo je, da je v petek, 27. minster izjavil, da ne bo več skokov pri tarifah, medtem ko je istočasno bilo objavljeno, da se avtotransport podraži za 18 odstotkov, vlak za 22, podzemski za 20 odstotkov. In tarifni sunki najbolj prizadevajo nižje sloje in delavsko množico, čigar plače vedno bolj nazadujejo.

Sedaj pričakujemo, kaj bo s plinom, elektriko, telefonom, vodo, pošto, itd. v juniju. Omenimo, da se je elektrika v dvomesečju april-maj podražila za 97%. Od januarja do sled je bencin poskočil za 149%, gasoil pa kar za 172%. Če upoštevamo, da so v istem obdobju industrijske cene poskočile za 72%, si lahko predstavljamo jezo podjetnikov, ko jih je državni tajnik za trgovino nahlulil, češ da so krivi nezmerne povišice cen in s tem hude inflacije. „Cen ne določa več država,“ je izjavil Mazzorin. Res je, a jih tako krepko podpihuje s svojimi davki in tarifnimi sunki, da je prva kriva tega položaja.

V tem tesnem okviru je vlada poslala v kongres osnutek za zakon državnega proračuna za tekoče leto. Predvideni deficit bo na višini 3,9% notranje bruto proizvodnje. To predstavlja eno točko več kot je zahteval Mednarodni denarni fond, a izgleda, da se bolj ni dalo stisniti. Ta je eden izmed vzrokov predsednikovega potovanja v ZDA. Drug pa je, da se tam zaveže, da bodo vsaj te številke spoštovali. Ne pa kot lani, ko je proračunski zakon predvideval deficit v višini 3% notranje bruto proizvodnje, dejansko pa je izguba znašala končno 7% te vsote. Torej še enkrat več kot je bilo predvideno.

PRAZNOVANJE SE NADALJUJE

Svet se ne ustavi, politika tudi ne. Peronistični notranji boj se mirno nadaljuje, medtem ko jih radikalni dejanski kandidat Angeloz z nevoščljivostjo gleda. Angeloz ima svoje težave: kot smo že nekoč omenili, ne sme preveč kritizirati vlade, ker so vsi radikali; pohvaliti je pa tudi ne more. Končno je sklenil, da bo kritiziral le kakega posameznega ministra. Pa je tako malo pohvalnih vrednih, da je končno kritiziral na levo in desno. Prejel je opomin sedanjega predsednika in nato nekoliko nazaj jemat. Češ, da ni rekel

kar je rekel in eventualno, da ni mislil reči, kar so ljudje razumeli, ko je rekel, kar je rekel. Da, tako in nič drugače stoji stvari med radikali, pa naj jih razumemo ali ne.

Desnica nekoliko zaskrbljeno gleda bodočnost. Zadnjič smo omenili stanje okoli povezave UCeDé, demoprogresistov in demokratske konfederacije. Provincijske stranke, ki so ostale izven tega dogovora, na katere pa so voditelji povezave in sploh množica dobronamernih sredincev računali, se sedaj približujejo radikalnemu kandidatu. Izgleda, da je Angeloz bolj privlačen kot Alsogaray. Tu omenjamo correntinske liberal-avtonomiste, sanjuanske blokiste, obnovitelje iz Salte... Jujujsko ljudsko gibanje je pa itak že z radikali. Kaj pa tudi močni mendoški demokrati? Pogovori z radikalnim kandidatom so dejansko že formalni in mnogo obetajoči. Vsekakor je bilo s strani UCeDé ponovno zatrjevano, da so vrata vedno odprta in ušesa tudi. Poslušali bodo vsako ponudbo, ker število glasov, ki jih ta skupina predstavlja, je dovolj veliko, da pomaga požreti tudi kak za-rečen kruh.

Na drugi strani se nahaja še bolj razbita levica. Že zadnjič smo omenili, da se intransigentni skušajo prisiliti k peronistom. Socialistična konfederacija je dejansko neznatna. Imajo enega poslanca v parlamentu, in še tega bolj po naključju, iz province Santa Fe. Na skrajni levi je delavska revolucionarna stranka, ki je skupina sanjajoče elite.

A pogledati moramo nekoliko, kaj je s komunisti in trockisti. Znova se govori o obnovitvi povezave med tema dvema grupama, ki jo predstavlja komunistična partija in Gibanje v socializmu (MAS). Komunisti že desetletja nimajo sreče in so, kar se volitev tiče, anarhični in v nazadovanju. Obratno pa MAS lepo napreduje in je postal najmočnejši izraz argentinske skrajne levice. Trenutno se nahaja v krizi. Manjša notranja skupina je proglasila izstop, češ da stranka zapušča čistost ideološke linije. Strankino vodstvo trdi, da ta skupina noče spoznati zgodovinskega trenutka, v katerem se nahajajo, ko je treba pustiti idejo avangarde in postati stranka delavskih množic. V tem sporu zapravljajo čas in sile.

Dejansko ima povezava med trockisti in komunisti izgleda za kak volilni uspeh, ko bi v prestolnici ali v provinci Buenos Aires mogli dobiti kakega poslanca. A bistveno vprašanje je, ali bodo sploh mogli skupaj nastopiti, in s tem posaditi seme nove združene argentinske levice. MAS se čuti močnejšega. KP pa noče priznati partnerju vodilnega mesta. V tem je vsa tragedija tega morebitnega volilnega nastopa.

KOPER — Vodovod Rižana-Bertoki, ki je v delu, je dolg 5,1 km. Z njim bo izboljšana dotok vode po vsej slovenski obali, saj se bo lahko po teh ceveh voda pretakala tudi do 2.400 litrov vode na sekundo.

GORIŠKA in PRIMORSKA

Novi skavti

23. aprila praznujejo vsi skavti po svetu svojega zavetnika sv. Jurija. Baden Powell, ustanovitelj skavtizma, je izbral patrona srednjeveškega viteškega reda kot zavetnika novonastalega gibanja zaradi njegovih jasnih značajskih potez, poguma in odločnosti pri premagovanju zla.

Tržaški del Slovenske zamejske skavtske organizacije je priredil letošnje Jurjevanje v nedeljo, 24. aprila. Nočno neurje z jutranjim gostim metežem je v nekoliko prekrito žalo načrte organizatorjem, ki so morali v zadnjem trenutku preusmeriti praznovanje kraške gmajne v Slomškov dom v Bazovici, odnosno v Marijanišče na Opčinah. Tu pa gre omeniti še nepričakovano dogodivščino skupine 35 izvidnikov, vodnic, novincev, roverjev in popotnic ter njihovih voditeljev, ki so se odločili, da bodo v noči od sobote na nedeljo šotorili na kraju Jurjevanja in sta jih močan veter in dež presenetila v spanju. Zjutraj so prišli v Marijanišče premočeni in premrazeni z novico, da je burja poškodovala del opreme, a da so se vsi srečno vrnili domov z nepozabnim spominom v srcu, kakor bo sploh ostal letošnji dan obljub v trajnem spominu vseh, ki so se ga udeležili.

V dvorani Finžgarjevega doma se je tako zbralo nad 130 članov, ki so sledili obredu obljube, h kateri je pristopilo 48 novincev. Sv. mašo je daroval škofov vikar msgr. dr. Lojze Škerl.

Jurjevanja v Slomškovem domu v

Bazovici se je udeležilo 32 volčičev in vervec s svojimi voditelji. Novih obljub pa je bilo kar 19.

„Letošnje Jurjevanje bo prešlo v zgodovino naše organizacije, kot je prešlo tisto, ki smo ga preživeli v znamenju černobilske katastrofe. Nismo namreč še doživeli snega na dan praznovanja našega zavetnika.“ S temi besedami je načelnik SZSOTŠ Marjan Jevnikar zaključil letošnje Jurjevanje. Slabo vreme pa je na srečo botrovalo le jutranjemu delu letošnjega slovesnega sprejema novih članov v organizacijo. Proti poldnevu pa je na nebu posijalo sonce in tako omogočilo nemoten potek popoldanske orientacijske igre.

Skavti so na Tržaškem zelo pomembna organizacija, saj dobivajo pri njih mladi Slovenci dobro versko, moralno, slovensko in telesno vzgojo.

MK

Evropske manjšine

Srečanje evropskih manjšin so letos precej pogosta: v Tridentu, Vicenzi, na Sardiniji. Zborovanja obravnavajo sodelovanje in akcijski program, ki naj ga manjšinska gibanja in stranke zasledujejo v bodoče, še posebej pa za leto 1989, ko bodo nove volitve v evropski parlament. Po dosedanjih izkušnjah, bi mogle združene izvoliti vsaj tri poslance. Vseh teh srečanj se udeležuje tudi Slovenska skupnost.

Janez Vasle

Opere in koncerti v Evropi

München in Dunaj sta brez dvoma med najvažnejšimi glasbenimi središči v Evropi. Tam so koncerti in opere vsakdanji kruh poslušalcev, ki se ga redno nasičujejo in tudi umetnikov, ki si ga več ali manj obilno služijo. Največje glasbene osebnosti imajo kot obvezno točko svojih nastopov te dve mesti. Čedalje več zanimanja je za glasbeno dejavnost, posebej pri mladini, ki napolnjuje koncertne dvorane in gledališča, čeprav so vstopnice visoke, zlasti za argentinske pojme. Glasba je draga, ampak prvovrstna.

Bavarska Opera (Bayerische Staatsoper) se šteje med glavne v Nemčiji. Predstave so vsak dan, po večini operne, pa tudi nekaj baleta in koncertov. Tako se zastonj dvigne letno več kot trestokrat. In vedno ob polni zasedbi. Vsaka sezona stane državo med sedemdeset in osemdeset milijonov mark. Od avgusta naprej skozi devet mesecev bo dvorana zaprta zaradi prenavljanja odra. Vsekakor je glavni vođa, dirigent Wolfgang Sawallisch objavil milanskemu dnevniku Co-

riere della Sera, da bo delo teklo naprej, še posebej z dvema turnejema na Japonsko in v Italijo. Drugo leto pa bo slavna otvoritev z Verdijevo Aido.

Kronist je v Münchnu poslušal več opernih predstav z dobrim in tudi prav dobrim učinkom. Najboljši se mu je zdel Mozartov Don Giovanni. Naslovno vlogo je odlično pel in igral Anglež Thomas Allen, ki je pred leti nastopil v Colonu pri operi Pelleas et Melisande. Prav tako so se dobro odrezali madžar Laszlo Polgar (Leporello), Peter Schreier (Don Ottavio), Trudliese Schmidt (Donna Elvira) in Slovenka Ana Pusar (Donna Anna). Pusarjeva se je rodila in je študirala v Celju. Potem je šla v Vzhodno Nemčijo, kjer so jo angažirali v Komische Oper v Berlinu in v Dresdenu. Nato pa je bila tudi objavljena v Zahodni Berlin, Hamburg, Barcelono in na Dunaj. Tenorist Schreier iz Desdna ima za seboj dolgoletno pevsko kariero. Zadnje čase se je precej vrgel na dirigentsko delo. Posebej pri arizah je pokazal, zakaj ga še vedno

smatrajo, kot enega najboljših mozartjancev. Škoda, da tako slabo izgovarja italijanščino.

Staronaseljenec Carlos Cossutta (Karel Košuta) je dolgo let živel v Argentini in tam tudi začel svojo pevsko kariero. Potem je šel v Evropo in se kmalu uveljavil kot odlični tenorist ter pel pod najvažnejšimi taktirkami. Zaslovel je v eni najtežjih vlog za vsakega tenorista, to je Otello. Februarja se je s to vlogo ponovno predstavil v Münchnu in dokazal, da je kljub letom še zelo v formi. Blestela sta tudi baritonist Piero Cappuccilli (Jago) in sopranistka Elizabeth Connell (Desdemona). Ni bila na enaki ravni Puccinijeva La Boheme. Mehikanec Francisco Araiza odlično poje Mozarta in Rossinija. Prevzema pa zadnje čase pretežke vloge za njegov glas in ga tako neprestano forsira. Očitajo mu tudi, da preveč pogosto poje. Slava in denar imata svojo moč. Araiza ima svoje letalo, da je lahko vedno tam, kjer ga potrebujejo. Rodolfa ni pel slabo, čeprav ni najbolj priporočljiva vloga za njegovo lego. Kritiki so najbolj pohvalili nastop Romunke Ileana Contrubas (Mimi), poznane v Argentini po tolikih ploščah. Kljub nekaterim težavam v višinah je bila

Contrubas najboljša med pevci. Tudi Straussova Salomé je vzbudila pozornost v tej sezoni. V glavni vlogi je prepričala Carmen Reppel, ob kateri so se tudi dobro obnesli Brigitte Fassbender (Herodias), Walter Raffeiner (Herod) in Bodo Brinkmann (Janez Krstnik). V Münchnu bodo poleti predstavili večino Straussovih oper v neverjetno pestrem spredu.

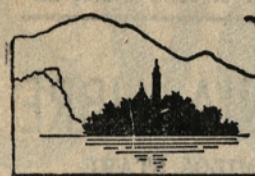
Dva koncerta se je tudi splačalo poslušati: enega samospenov in drugega simfonične glasbe. V prvem je slavna Španka Teresa Berganza navdušila poslušalce ogromne dvorane Herkulesaal, še posebej z dodatki — bilo jih je sedem —, kjer je pela arije Rossinijevih oper in zarzuel. Najcenejša vstopnica je stala dvajset dolarjev. V Münchenski filharmoniji se je pa dvakrat predstavil orkester iz Pariza, ki je v drugem koncertu izvajal Deveto Brucknerjevo simfonijo. Vodil je Daniel Barenboim, rojen v Argentini.

Argentince Luis Lima je dandanes v priznanju samo nekaj korakov za Pavarottijem in Domingosom. Mnogi pravijo, da je že prevzel mesto Španca Carrerasa, ki je še vedno oddaljen od odrov zaradi hude boleznii. Lima je dosegel višek svoje kariere z nastopom pri Velikonoč-

nem festivalu v Salzburgu, kjer je pel Cavaradosija pod vodstvom Karajana. Februarja je nastopil v Dunajski državni operi. Odlično je predstavil Edgarda pri operi Lucia di Lamermoor. Junakinjo je pela Čehinja Edita Gruberova, tehnično perfektna. Ni bil na enaki ravni baritonist Georg Tichy. Tudi na Dunaju je Slovenka Marjana Lipovšek žela velik uspeh na celovečernem koncertu v Konzerthausu. Tam je nadomestila Berganza, ki je zadnji trenutek odpovedala. Spremljal jo je na klavir Erik Werba. Naslednji dan pa se je v Musikverein predstavila črna sopranistka Roberta Alexander, ki je najbolj zadovoljila pri črnskih duhovnih in Gershwinu. Na Dunaju sem ponovno obiskal A. Dermoto.

V Berlinu je bila konec februarja premiera Donizettijeve opere L'Elisir d'Amore. Nemorina je zelo uspešno pel Luciano Pavarotti, ki je arijo Una furtiva lagrima ponovil in obkral zaslužil skoraj desetminutni aplavz. Končno priznanje pa je trajalo pol ure. K temu so tudi pripomogli sopranistka Daniela Mazzucato (Norina), Rolando Panerai (Dulcama) in Mario Sereni (Belcore) pa tudi dirigent Marcello Panni in režiser John Copley.

(Konec prihodnjič)

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Žagarjeve nagrade razdelijo vsako leto tistim, ki so izstopali na izobraževalnem polju. Letos so nagradili Danico Cedilnik, Jožeta Dolinška, Jožeta Filo, dr. Anico Kranjc, Bojana Pavletiča, Ivana Vidava, Pavlo Zdove in dve šoli.

LJUBLJANA — Kitajsko slikarstvo dinastij Ming in Čing je bilo predstavljeno v Narodni galeriji. Kakih štiri-deset slik na papirju in svili — nekatere zelo velike — je posodil pekinški muzej za dva meseca. Pravijo, da pomembnost tega dogodka presega slovenske in tudi jugoslovanske meje.

LJUBLJANA — Dramski umetniki so podelili nagrade svojim sovrstnikom Mileni Grm (iz mladinskega gledališča), Andreju Nahtigalu (iz Drame) in Alojzu Miliču (iz tržaškega Stalnega gledališča).

LJUBLJANA — Psihiatrično kliniko (v Devici Mariji) v Polju so začeli prvi po drugi svetovni vojni predelavati. V oddelku A so modernizirali prostore in s tem pričeli z adaptacijo vse klinike, ki naj bi v kratkem sledila. Otvoritve je imela tudi kulturni program s Slovenskim oktetom, harfistko Mojco Zlobko in recitiranjem verzov Ervina Fritza in bolnikov samih.

RADOVLJICA — Park graščine v Radovljici bodo počasi obnovili. Sezidali so ga v 18. stoletju grofje Thurn-Valsassini v baročnem, francoskem vzozu geometrično pravilno. Po letu 1930 je začel propadati, bil je delno predelan, a zdaj upajo z ostanki spet postaviti originalno sliko Paradiža, kot domačini pravijo parku.

KRANJ — Steklina še ni ukročena na Gorenjskem. Poleg preventivnih akcij (cepljenje) mislijo lovcem, ki redčijo lisice, zvišati povrnitev materialnih stroškov za strelivo na deset tisoč din za vsako žival.

KORTE, CETORE — 31. let nazaj so ti dve naselji preimenovali v Dvore in Vinico. Vačanom novi imeni nista bili po godu in so se leta 1983 odločili, da začnejo na izolski občini postopek za vrnitev k staremu imenu. Ker zaenkrat ni bilo nobenega zadržka, upajo, da bodo v kratkem spet postali Kortežani in Cotorani. — Bo to morda spodbudilo domačine iz drugih krajev, da se tudi potegnejo za svoja stara imena, npr. št. Lenart, sv. Lucija in druge?

SREMIC NAD KRŠKEM — Sto ti-

soč trsnih cepljenk ima pripravljen Agrokombinat za izboljšavo vinogradov. Cepljenke so kakovostnih sort, saj so spoznali, da se vedno manj obnavlja vinograde, zato pa se takrat seže po širšem izboru in boljših trtah.

LJUBLJANA — Odsek za muzejsko dejavnost so ustanovili železničarji. On naj bi v prihodnjih petih letih uredil muzej, ki naj prikaže 140 let slovenskih železnic. Materiala imajo že precej, saj 53 lokomotiv, 33 vagonov in 13 drugih ohranjenih tirnih vozil ni malo. Njim se bo pridružila še množica orodja, uniform, signalov, pohištva, vozni listkov in vsemogoče opreme.

MARIBOR — Založba Obzorja je napovedala za letos 110 knjig. Med njimi je precej skraćeno izvirno leposlovje: 33 naslovov (lani 55) in med njimi ni nobenega pesniškega prvenca, s čimer so se Obzorja do sedaj odražala. Zelo pa se je razrasla esejistika in strokovno-znanstvena literatura.

LJUBLJANA — Gradbeništvo je imelo v lanskem letu za 6,6 milijarde din izgube, kar je za 300 odstotkov več kot v letu 1986. Največje izgube so zapisali negradbeni tozdi (temeljne organizacije združenega dela), torej vsi tisti, ki sodelujejo pri gradnji.

UMRLI SO OD 6. do 14. aprila 1188:

LJUBLJANA — Anton Vatovec; Gabrijel Vidic, 78; Ljudmila Koren roj. Možič; Feri Podražaj; Franc Culjkar; Ivan Šmit; Josipina Simandl roj. Bucik, 83; Dušan Mercina; Ana Leben roj. Trapp; Hermina Vouk roj. Zdove, 83; Metka Pugelj; Marija Vrtovec-Kit, 96; Josijina Hočevar roj. Lukančič; Radoslav Svetič; Alojzij Kolenc roj. Kren, 8.; Antonija Osel roj. Tavčar; Marija Habjan; Milan Trček; Stefka Sevnik roj. Mejač; Franca Kardež roj. Majca; Marija Komidar-Kegu; Elizabeta Verbič roj. Graj; Mirko Romih st.; Pavla Kunej roj. Gorenc, 81; Zofka Hudar in roj. Grabnar; Franc Artač; Ljubko Ognjenovič st.; Avgust Drnovšek; Ivan Mihelič (Jurčkov Johan); Franc Nemeč; Stane Hrovatin; Gabrijela Češarek roj. Štemberger; Iztok Barle; Anton Mlakar, 57; Marjan in Stefka Stipič roj. Likovič; Ludvik Klančar; Justič Slapnik, 84; Pavla Nakrst roj. Hrome; Marija Lukežič roj. Gašperlin.

RAZNI KRAJI — Alojz Avsec, Vel. Štanga pri Litiji; Franc Murgelj, Dobrič; Arnojd Hurčak, Trsat; Drago Kos, Radeče; Jože Zupančič, 79, Lipiča pri škofji Loki; Filip Čuk, 94, Črni vrh; Rudi Butinar in Vera Kovač, Celje; Pavle Prašnikar, Križevska vas; Ivan Janičar, Trbovlje; Franciška Primar roj. Anžič, 82, Bizovik; Jože Krištof st., Šentvid; Angela Božnar roj.

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebnostne novice

Krščeni so bili: v slovenski cerkvi Friderik Viktor Potočnik, sin Rudija in Mateja roj. Echeagaray; v San Luisu Marija Virginija Petrino, hčerka Edvarda in Helene roj. Havelka; v Mendozu Marija Fernanda Artač, hčerka Viktorja in Helene roj. Bajda; Sebastijan Bajda, sin Marjana in Bernarde roj. Šmon; Fredi Plath, sin Wernerja in Marte roj. Pegelj; v San Justu Andrej Ozimek, sin Janeza Alberta in Marije Terezije Boymorto.

Poroka: V cerkvi Marije Pomagaj sta se 28. maja poročila dr. Lojze J. Mihelič in Maria Fabiana Cabrero. Za priče so bili njuni starši dr. Franc Mihelič in Eliza Carmen roj. Carmelo ter Santiago M. Cabrero in Elena Dolores roj. Ramirez; poročal je delegat msgr. A. Starc. Čestitamo!

BARILOCHE

Prosvetni odsek Planinskega društva se je spet izkazal s komično igrico „Podlaga zakonske sreče“ (Jakob Aleševc). Zelo dobro so igrali: Marjana Reven (Tinca), Dani Pavšer (Slavoljub), Marjan Grohar (zdravnik), Milena Razinger (Jerica) in Romana Bertoneclj (ženinova mati). Režiral je humoresko Ciril Markež, oder sta pripravila Edi Bergant in Blaž Razinger ml., kot šepetalka je sodelovala Anka Golob. Bariloška mestna igralska skupina IVAD je posodila potrebne obleke. Občinstvo je napolnilo Planinski stan in z odobravanjem sledilo igrari. Po zaključku predstave so se gostje še dalj časa zadržali v prijateljski družbi in ob tečnem prigrizku. Ob tej priložnosti je Herman Bačar izobesil lepo sliko Predjamskega gradu, ki jo je prinesel iz Slovenije in jo podaril Stanu.

VA

MENDOZA

NOVI ODBOR SLOVENSKEGA DEKLISKEGA KROZKA

Naša dekleta so si za svoj krožek izvolile naslednji odbor:

Predsednica, Gabrijela Bajda;

Bogataj, Lučine; Antonija Brezovnik roj. Albreht, Vojnik; Vinko Krašovec, Cerko; Franc Gričar, Novo mesto; Alojz Gulič, Piran; Franc Lužnar, Železniki; Marija Pišek roj. Weichardt, Slov. Konjice; Tone Gerželj, Postojna;

podpredsednica, Klavdija Grebenc; tajnica, Maruška Štirn; kulturni referentki, Jadranka Ovčjak in Valči Bajda; športna referentka, Silvija Bajda; blagajničarka, Gabrijela Bajda; gospodarici, Bibi Bajda in Cecilija Bajuk; voditeljica naraščajnic, Veronika Bajuk.

Da bi dokončali strop v dvorani našega Doma, smo imeli v nedeljo, 15. t. m. zopet skupno kosilo s srečolovom. Izkupiček pojde pač v omejen namen. Ob tej priložnosti pa je bil sredi med nami župnik Ivan Tomažič, ki je po težki obolenosti izredno uspešno okrevaj.

SLOVENSKI DOM SAN MARTIN

LIGA ŽENA-MATI

Gospa Metka Praprotnik por. Lu-na je imela pri sanmartinski Ligi žena-mati v maju predavanje o ma-

milih. Poudarjala je, da se mamila oziroma nagnjenje k mamilom smatra kot bolezen, ker se nalezijo. Posebno mladina, ki nima prave družine, je nagnjena k mamilom. Kdor je temu podvržen, nima spoštovanje ne do higijene, ne do reda, ali oblasti. K temu stanju pripomore slaba družina, starši se morajo posvečati svojim otrokom. Prav tako pa tudi vpliva televizija, ki jih izloči iz realnosti. Kdor je pod oblastjo mamil, se jih ne more več odvaditi. Povzročajo hude motnje, hude pojave, tudi šok.

V vsaki normalni družini vlada določen red, katerega morajo otroci spoštovati in spolnjevati in tako spoznajo stalne vrednote, ki so: mati, domovina, Bog! Papež Pavel VI. je rekel, da je ta bolezen mamil smrtno nalezljiva, ker se z njo zmanjšujejo moralne vrednote in se povečuje nagnjenost k drogam. Ga. Metka je pokazala diapozitive. Prihodnji mesec bo nadaljevala z novo temo: Depresija — simptomi in duševne stiske. Sestanek Lige s prepovedanjem bo 15. junija ob 18.30 in vabljeni vsi, ki jih tako aktualna tema zanima!

ASOCIACION DR. GREGORIO ROZMAN

Sociedad Civil de Beneficencia

Martín Fierro 4262

San Justo

Convocatoria

De acuerdo a los arts. 30 y 33 del Estatuto vigente, la Comisión Directiva de la Asociación de Beneficencia "Dr. Gregorio Rozman" convoca a la Asamblea General Ordinaria, para el día 26 de junio de 1988 a las 10 hs. que se realizará en sede social calle Martín Fierro 4262, Barrio Pelufo, San Justo, para tratar el siguiente:

ORDEN DEL DIA:

- 1) Lectura, consideración y aprobación de la Memoria, Balance General, Cuentas de Gastos y Recursos, Inventario General e Informe de la Comisión Revisora de Cuentas, correspondiente al ejercicio cerrado el 29 de febrero de 1988.
- 2) Elección de tres socios presentes para formar la Junta Electoral (art. 38).
- 3) Elección de dos miembros titulares de la Comisión Directiva, por expiración de mandato (art. 19).
- 4) Elección del Revisor de Cuentas, Vocal y dos Vocales Titulares, así como los cinco Vocales Suplentes por expiración de mandato (art. 17).

LA COMISION DIRECTIVA

La Asamblea se celebrará sea cual fuere el número de socios concurrentes, una hora después de la fijada en la Convocatoria, si antes no se hubiese reunido la mitad más uno de los socios con derecho a voto (art. 33).

Las listas de candidatos a ser votados, deberán ser presentadas a la Comisión Directiva con diez días de anticipación a la fecha de la Asamblea (art. 35).

Zerovnik José
Secretario

Carman Pedro
Presidente

Vladimir Wakounig

Konec dvojezičnega šolstva?

Zahteva po ločevanju otrok je prišla ravno v trenutku, ko se je zaupanje staršev do dvojezičnega pouka začel utrjevati in je tudi iz nemško govorečih in dvojezičnih družin prihajalo vedno več otrok k dvojezičnemu pouku. Po enem desetletju hudega nazadovanja in stagniranja prijav (pod 15%) so ob začetku osemdesetih let prijave naraščale. V šolskem letu 1983/84 so narasle na 17,52%.

Leto	%
1970/71	14,53
1975/76	13,95
1980/81	15,88
1982/83	17,10
1983/84	17,52
1984/85	18,38
1985/86	19,06
1986/87	19,88
1987/88	19,49

Za kroge, ki jim je dvojezično šolstvo trn v peti, je bilo to nenehno naraščanje k dvojezičnemu pouku pravi alarm za ukrepanje proti nadaljnjemu pozitivnemu razvoju dvojezičnega šolstva:

— Kaj storiti, da se ta naraščajoča simpatija staršev do dvojezičnega pouka prepreči?

— Kaj narediti, da se otrokom, ki ne pridejo iz slovenskih družin, vzame vsakršen kontakt s slovensčino in se jim tako zatre zanimanje za slovenski jezik?

— Kaj ukreniti, da ne bi zrasla na dvojezičnem ozemlju kaka nova

generacija, za katero bi bila splošna dvojezičnost samoumevnost?

— Kako vplivati na politično ozračje, da ne bi dvojezična vzgoja postala izobraževalni smoter, ki je vredn posnemanja?

— Kakšen šolski sistem je treba uvesti, da bi preprečil skupno vzgojo in končno garantiral baje zapostavljenim nemško govorečim otrokom enakopravnost?

Kako je do ločevanja otrok po jezikovnih kriterijih na nekaterih ljudskih šolah na južnem Koroškem prišlo, je treba vedeti sledeče. Koroški deželni zakon predvideva, da se šole pri desetih šolarjih enega letnika odpre lasten razred. Če je število manjše, se letnik sestavi z drugim letnikom in tako nastane razred z oddelčnim poukom. Ta zakon pa na nekaterih ljudskih šolah dvojezičnega ozemlja uporabljajo tako, da letnik delijo v dva paralelna razreda, če je najmanj deset prijavljenih in deset neprijavljenih otrok.

Tembolj važno se mi zdi, da končno primerjamo razvoj prijav k dvojezičnemu pouku na šolah, kjer so že dalj časa ločeni razredi, in kjer je pouk skupen. Statistična primerjava teh razredov naj bi bila prva stopnja, da pridemo do stvarnega ocenjevanja ločenih razredov.

Moja trditev, ki jo želim utemeljiti s primerjavo ločenih in skupnih razredov, je ta, da prijave na šolah z ločenimi razredi padajo,

prijave na šolah s skupnim poukom pa ne padajo, temveč celo rahlo naraščajo.

Razlogi za tako trditev so raznoliki:

— Enojezični ločeni razredi utrjujejo predsodek, da je samo v njih polnovreden pouk, ki ne zapostavlja otrok.

— Enojezični ločeni razredi utrjujejo predsodek, da samo pouk v njih odgovarja avstrijskim normam.

— Enojezični ločeni razredi utrjujejo predsodek, da skupen dvojezičen pouk ni smiseln.

— Enojezični ločeni razredi poseben poudarjajo koroško pomembnost enojezičnosti.

Kako so se prijave k dvojezičnemu pouku na šolah z ločenim poukom in s skupnim poukom v zadnjih šestih letih razvijale, kaže naslednja razpredelnica.

Šolsko leto	Skupni razredi %	Ločeni razredi %
82/83	39,35	22,47
83/84	44,08	23,35
84/85	44,90	27,83
85/86	44,77	29,22
86/87	45,90	29,62
87/88	46,63	28,37

Iz razpredelnice je razvidno, da je delež prijav v zadnjih 6 letih nenehno naraščal, pri čemer je na šolah s skupnim poukom znatno več prijavljenih otrok. Interesantno je, da so na šolah z ločenimi razredi letos prijave prvič padle. Padanje prijav na teh šolah mora dati misliti, ker nikakor ni tako, da bi ločen pouk pospeševal pripravljenost staršev za prijave. Temu nasproti slej ko prej rastejo prijave na šolah s skupnim poukom.

Zanimalo me je, v kaki meri prijavljajo starši prve letnike k dvojezičnemu pouku. Pričakovati je, da se po teh hudih napadih na dvojezične razrede in dvojezične učitelje, posebno na šolah z ločenim poukom, starši bojijo prijaviti svojega otroka. S tem bi veljali za koroške razmere za „nepoboljšljive“, za skrajneže, ki hočejo kljubovati „koroškemu ljudskemu mnenju“.

Če spremljamo pet letnikov prvošolcev, se kaže sledeče: Na šolah s skupnim poukom je delež prijav pri prvošolcih neprimerno večji. V času, ko se je večala pripravljenost za prijave, so pridobivale tudi šole z ločenim poukom. Tako je bilo na šolah z ločenim poukom v šolskem letu 83/84 okrog 31% prijavljenih prvošolcev in je ta delež narasel dve leti pozneje celo na 39,16%. Tem huje in boleče je padanje prijav od leta 86/87 pa do letošnjega šolskega leta, ko je na šolah z ločenim poukom prijavljenih samo še 23,80% prvošolcev.

Prijave pri prvošolcih na šolah s skupnim poukom kažejo čisto drugačno sliko. Od leta 83/84 pa do 87/88 so ti razredi ohranili svoj delež prijav jasno na 40%. Po rahlem nazadovanju lanske leto so prijave letos spet narasle.

Iz teh podatkov se da sklepati, da je skupni pouk prijavljenih in neprijavljenih otrok važen temeljni dejavnik v razvoju dvojezičnega šolstva. Na šolah s skupnim poukom ni te polarizacije med dvojezičnim in enojezičnim razredom in zaradi tega tudi ne pride do stigmatiziranja dvojezičnosti. Učenci so skupaj v istem razredu, prijavljeni in neprijavljeni se ne raz-

likujejo po nobenih na zunaj vidnih kriterijih. Učna organizacija ne pogojuje zaznamovanja in tudi ne posebnega poudarjanja te ali one otroške skupine. Prijava otrok na šolah s skupnim poukom nima nobenih organizatoričnih posledic. Prijave ne trgajo otrok narazen in jih ne porazdelijo v dva prostorsko ločena razreda.

Kaj sledi iz te primerjave ločenega in skupnega pouka prijavljenih in neprijavljenih otrok?

— Kakor dokazujejo podatki, so pogoji za ohranitev in razvoj na šolah z ločenim poukom neprimerno slabši.

— Da so prijave na nekaterih šolah z ločenimi razredi še dosedaj sorazmerno pogoste, ni zasluga koroških političnih oblasti in koroških šolskih oblasti, marveč je edina zasluga nekaterih slovenskih društev in posameznikov, ki se brigajo za ohranitev slovensčine in za izboljšanje političnega ozračja v posameznih občinah. Nekateri šole z ločenimi razredi črpajo svoj potencial prijav iz privatnih dvojezičnih vrteev, ki so v njihovi bližini.

— Ako se uvede ločitev, se bo ločilo tudi tam, kjer je še skupen pouk. S tem bodo padle prijave tudi na šolah, kjer so prijavljeni in neprijavljeni otroci v istem razredu. Tudi na teh šolah bo po ločevanju enojezičnost norma, ki jo je treba posnemati.

— Z ločevanjem otrok ni kompromisa. Ločevanje je in ostane ločevanje, je tranje otrok v dva tabora, ki si stojita nasproti kot konkurenta.

Družina in dom, 2. 88 (okrajšano)

MALI OGLASI

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Šenk. T. E. 762-2840.

ARHITEKTI

Andrej Duh — izdelovanje načrtov, vodstvo in gradnje del v Bariločah in okolici; nepremičninski posli. P. Moreno 991, 5. nadstr. C — 8400 Bariloche.

ZDRAVNIKI

Bogomila Rebozov, psihologinja — tesnoba, nespečnost, potrtost, splošni živčni in duševni problemi. — Moreno 458, I. 7, La Lucila, T. E. 799-8823 (po 19. uri).

ZA DOM

POHISTVO: za jedilnice, spalnice, dnevnice sobe, moderno in angleški stil. Martin Kovacic — T. E. 765-1882.

PREGELJ in sinovi: izdelava kuhinjskega pohištva; Montevideo 35 - Tablada - T. E. 652-8157.

REDECORA — celotna oprema stanovanj; blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge — Bolívar 224, Ramos Mejia, T. E. 654-0352.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - Andrej Marolt, Martinez de Hoz 211, San Miguel, T. E. 664-4374.

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov. Andrej Marolt, Avellaneda 216, San Miguel. T. E. 664-1656.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič — odvetnik, ponedeljek, sredo, petek od 17. do 19., Don Bosco 168 — San Isidro; T. E. 743-5985.

dr. Franc Knave — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Peia. Ba. As. — Tucumán 1455, 9. nadstr. E - Tel. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

TRGOVINA

Delikatosa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadro severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle — vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

Kreditna zadruga SLOGA — Bm.é. Mitre 97, 1704 Ramos Mejia - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 14. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm.é. Mitre 97, 1704 Ramos Mejia - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 14. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN — Slovenski dom - Córdoba 129 Tel. 755-1266 - Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure. (g. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKEGA VAS — Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10,30 do 12,30 (g. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA RAMOS MEJIA. V prtiljeju poslopja Sloge, Moreno 129. Od ponedeljka do petka od 16.—19. ure. T. E. 658-6574 — 654-6438.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje ob četrtkih od 20. do 22. ure in ob nedeljah od 10,30 do 12,30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) H. Irigoyen 2756 Tel. 651-1760 - Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9,30 do 11,30 (gdč. Julka Moder).

MARIBOR — Kuhinje iz Marlesa gredo v zelo dobro prodajo na belgijskem trgu. Zato so podaljšali izvozno pogodbo z belgijsko firmo, ki jo posreduje novim kupcem.

MURSKA SOBOTA — Slovenska in madžarska podjetja so se dogovarjala o ustanovitvi skupnih podjetij, ki naj bi bile krona dosedanjemu sodelovanju. Na Madžarskem gre predvsem za podjetja iz županije Zala.

IZŠLA JE

mladinska vez
za mesec junij

KOLINE

na Pristavi

Sobota, 11. junija

Od 18. ure naprej prodaja za dom.

Priporočamo prednaročila (osebno ali telefonsko).

Nedelja, 12. junija

KOSILO

Zaradi popoldanske Telovske procesije bo kosilo točno ob 12. uri.

Turizem

Letalske in pomorske vožnje, ekskurzije, skupinska potovanja in vse informacije vam solidno in strokovno pripravi: CADAQUES Empresa de Viajes y Turismo - Florida 470 - 4. nadstr., pis. 411, Buenos Aires - Tel. 322-6648. Se priporoča: Zupan Jure, direktor

V torek, 24. maja 1988, na praznik Marije Pomočnice je odšel v večnost v 76. letu moj ljubljani mož, brat, svak, stric in bratranec

France Škulj

Dragega pokojnika smo položili k počitku v četrtek, 26. maja, na pokopališču v San Justu.

Zahvaljujemo se prelatu dr. A. Starcu za obiske in podelitev sv. zakramentov v boleznini ter g. Jožetu Škerbcu za pogrebno sv. mašo in poslovljne molitve ob odprtem grobu. Pristrčna zahvala tudi vsem, ki so ga obiskovali in mu pomagali med boleznijo, darovali vence in cvetje, ga kropili in spremljali na njegovi zadnji poti.

Vsem ga priporočamo v molitev in spomin.

Žalujejo za njim:

Žena Anica,
bratje in sestre v domovini: Stefan, Marica,
Vera, Lojze in Kristina z družinami,
bratrance in sestrične,
svakinje in svaki,
nečaki in drugi sorodniki

Buenos Aires, Velike Lašče, Ljubljana

OBVESTILA

ESLOVENIA LIBRE

SOBOTA, 4. junija:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

V Slovenskem domu v Berzategui ob 18. maša in blagoslov novega dela.

Tečaj za odrasle v okviru Slovenskega srednješolskega tečaja ob 17.40 v Slovenski hiši.

3. kulturni večer SKA: dr. Vinko Brumen: Filozofija in herezija; v Slovenski hiši ob 20.

NEDELJA, 5. junija:

Spominska proslava žrtv revolucije v Slovenski hiši ob 16. uri.

SOBOTA, 11. junija:

Večer z Marijo v Slovenski hiši ob 19.15 v priredbi zveznih odborov SDO in SFZ.

NEDELJA, 12. junija:

Slovenska procesija Sv. Rešnjega telesa v Don Boskovem zavodu ob 15.30.

Na Pristavi v Castelarju družinsko kosilo-koline točno ob 12. uri.

SOBOTA, 18. junija:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

NEDELJA, 26. junija:

Proslava šolskih otrok na čast sv. Alojziju s sv. mašo in igro.

Darujte v tiskovni sklad!

“Z MARIJO V TRETJE TISOČLETJE”

S D O

S F Z

Vabita vso mladino in vse slovenske družine, da skupno preživimo

VEČER Z MARIJO

ob pesmi, molitvi, avdiovizualu, simboličnimi vajami in razstavi naših umetnikov

Začetek ob 19.15 z mladinsko mašo.

V soboto, 11. junija, v Slovenski hiši

„Oče naš... zgodi se Tvoja volja!“

Vsem prijateljem sporočamo žalostno vest, da je dne 24. maja 1988 nenadoma odšla k Vsemogočnemu naša draga žena, mati, svakinja in teta

Božena Šimenc roj. Golmajer

Iz srca se zahvaljujemo g. Jožetu Guštinu za podelitev svete popotnice, g. Jožetu Škerbcu za pogrebno mašo in molitve na grobu. Naj Bog bogato povrne vsem, ki so nam v teh težkih dneh kakorkoli stali ob strani, in njim, ki so drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti.

Našo drago Boženo priporočamo v molitev!

Žalujoči:

dr. Anton Šimenc, mož
Maruška, Marko in Andrej, otroci
s svojimi družinami
ter ostali sorodniki.

Buenos Aires, Ljubljana, Udmath (Koroška),
San Francisco (ZDA)

Teze za ustavo republike Slovenije

(1)

Zavedajoč se svetosti življenja in človekovega dostojanstva; izhajajoč iz:

- temeljnih človekovih pravic in državljanjskih svoboščin,
- temeljne pravice vsakega naroda do samoodločbe,
- temeljnega zgodovinskega dejstva, da smo Slovenci z lastnimi močmi izoblikovali svojo narodno samobitnost in uveljavili svojo državnost;

z namenom, da ob spoštovanju dediščine slovenskega naroda zagotovimo kulturni, ekonomski, politični in socialni razvoj Slovenije, sprejemamo naslednjo

USTAVO REPUBLIKE SLOVENIJE

I. TEMELJNA NAČELA
IN DOLOČILA

Republika Slovenija je država slovenskega naroda in vseh ljudi, ki so si v skladu z zakonom pridobili pravico do slovenskega državljanstva. Republika Slovenija je država, ki temelji na suverenosti slovenskega naroda, na njegovi trajni pravici

S strani Društva slovenskih pisateljev so pri redakciji Tez sodelovali: Milan Apih, Janez Menart, Tone Pavček, Tone Peršak, Dimitrij Rupel in Veno Taufer; s strani slovenskega sociološkega društva pa France Bučar, Tine Hribar, Peter Jambrek, Mitja Kamušič, Veljko Rus in Ivan Svetlik.

do samoodločbe, vključno s pravico do združevanja v zvezo držav ali do odcepitve od takšne zveze držav, svobodnega odločanja o notranjepolitični ureditvi, zunanje-politični ureditvi, zunanje-političnih odnosih in o zadevah obrambe. Oblast pripada ljudstvu. Državljeni Republike Slovenije izvajajo svojo oblast prek neposredno voljenih zastopnikov, v posameznih primerih, navedenih v tej ustavi, pa neposredno z referendumom.

Republika Slovenija obsega ozemlje znotraj mednarodno priznanih in zagotovljenih meja, določenih z razmejitvijo med Jugoslavijo in Italijo, Avstrijo in Madžarsko, ter z razmejitvijo z republiko Hrvaško.

Republika Slovenija ima svojo zastavo, grb in himno.

Suverenost slovenskega naroda temelji na njegovi državnosti, ki izhaja iz pravice do samoodločbe.

Vsaka odločitev, ki pomeni uporabo pravice do samoodločbe, mora biti sprejeta z referendumom; v postopku odločanja morajo biti spoštovane vse temeljne človekove pravice in državljanjske svoboščine.

Republika Slovenija zagotavlja državljanom Slovenije pravice in svo-

boščine, zagotovljene z Ustanovno listino OZN in drugimi to področje urejajočimi dokumenti in mednarodnimi sporazumi, ter jamči za te pravice in svoboščine pred mednarodnimi forumi in javnostjo.

Vsakdo ima pravico do življenja. V republiki Sloveniji ni smrtne kazni. Človekovo dostojanstvo in integriteta osebnosti sta nedotakljivi. Svoboda slehernega državljanja je neodtujljiva in omejena samo s svobodo in pravicami drugih ljudi. Vsi ljudje so pred zakonom enakopravni ne glede na raso, narodnost, jezik, spol, veroizpoved, politični ali kakšno drugo prepričanje, spolno usmerjenost, gmotno stanje, rojstvo, socialni izvor, družbeni ali kakršnokoli drugi položaj.

Državljeni Slovenije imajo pravico do prostovoljnega združevanja v organizacije, zveze in društva vseh vrst, naj bo na podlagi političnih, verskih, strokovnih, stanovskih ali kakšnih drugih sorodnih interesov oziroma prepričanj.

Uradni jezik na območju Slovenije je slovenski. Na območjih, kjer avtohtono živijo pripadniki madžarske in italijanske narodnosti, je drugi, enakopravni uradni jezik madžarski oziroma italijanski.

V republiki Sloveniji obstajajo različne oblike lastnine. Vsa naravna in kulturna bogastva Slovenije so skupna last slovenskega naroda; lastninsko pravico nad njimi lahko

pridobijo samo državljeni Slovenije oziroma slovenske pravne osebe. Splošna lastninska pravica naroda do teh bogastev je neodtujljiva in jih ni dovoljeno odprodati tujim državljanom ali družbam. Vsi državljeni in vse pravne osebe Slovenije so odgovorni za varstvo naravnega in kulturnega bogastva in njegovo ohranitev za potomstvo.

V gospodarstvo republike Slovenije se enakopravno vključujejo podjetja in delovne organizacije vseh oblik, zadrage, zasebni obrtniki, kmete in ljudje, ki delajo v samostojnih poklicih. Obračunavanje in delitev nacionalnega dohodka Slovenije sta neomejena pristojnost republike Slovenije.

Glede na posebni nacionalni pomen kulture, umetnosti, izobraževanja, znanosti in raziskovanja, zdravstva ter socialnega skrbstva in telesne kulture je tem področjem zajamčena posebna družbena skrb.

V republiki Sloveniji velja delitev oblasti na zakonodajno, izvršno in sodno.

Obramba domovine je dolžnost slehernega državljanja Republike Slovenije.

Ob odločitvi državljanov za skupnost z drugimi državami nima nihče pravice odstopiti tej skupnosti pristojnosti iz temeljnih načel in določil te ustave. O pristojnostih, ki začasno preidejo na takšno skupnost,

slovensko ljudstvo odloča z referendumom.

Republika Slovenija je dolžna zagotavljati pogoje za sodelovanje vseh Slovencev in njihovih ustanov ne glede na to, ali živijo in delujejo v Sloveniji ali zunaj nje, in tako skrbeti za obstoj in razvoj slovenskega naroda v okviru meddržavne skupnosti narodov.

Republika Slovenija zagotavlja Madžarom in Italijanom na Slovenskem pravico do samostojnega kulturnega, socialnega, gospodarskega in političnega razvoja, pravico do povezovanja z matičnim narodom in vse druge pravice, opredeljene z ustreznimi akti OZN in mednarodnimi sporazumi.

Odnose z drugimi državami goji Republika Slovenija na podlagi spoštovanja nacionalne suverenosti in pravice vseh narodov do samoodločbe, enakopravnosti in nevmesavanja v notranje zadeve drugih držav. Republika Slovenija spoštuje in se zavzema za uresničevanje splošno priznanih pravil mednarodnega prava.

Republika Slovenija si prizadeva za reševanje mednarodnih sporov po mirni poti. Prodajanje orožja ali kakršnokoli vojaško sodelovanje z državami, ki so v vojni, ni dovoljeno. Republika Slovenija se zavzema za vzpostavitev in razvoj vse oblike mednarodnega sodelovanja, za svobodo obveščanja in svobodno menjavo materialnih in duhovnih dobrin z vsemi državami.